

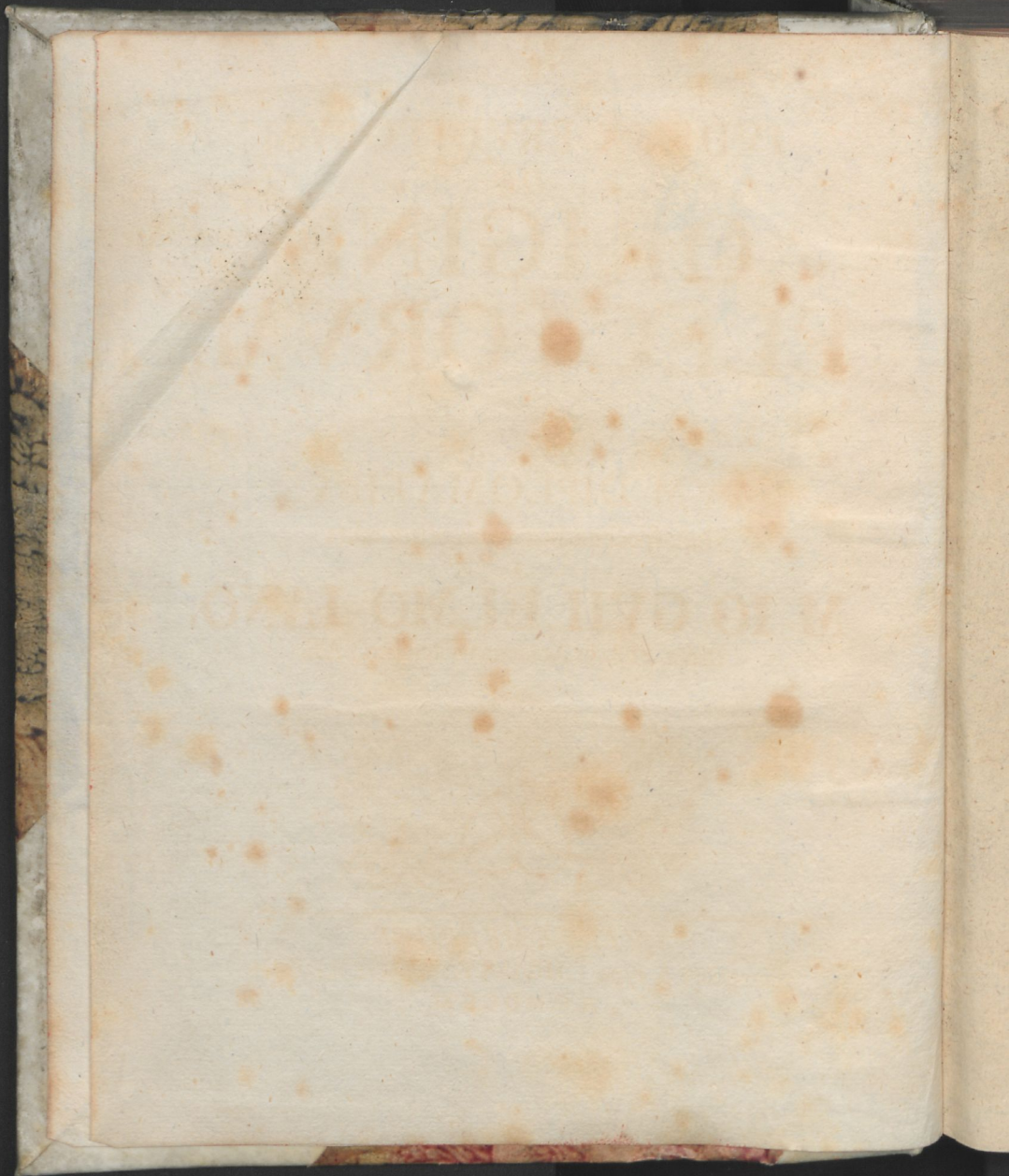
②

Anten

II

1711
HISTORIA
ORIGINE
ELECTORVM
SAXONIAE
AUGUSTINI
1711

Q. D. B. V.

DE

SALVIO IVLIANO,

IVRISCONSULTORVM SVA AETATE CORYPHAEO,

PROGRAMMA INAUGVRALE,

quo

MVNVS DOCENDI IVRISPRVDENTIAM

ET PHILOSOPHIAM,

IN ILLVSTRI FRIDRICIANA

SIBI ITERVM CLEMENTISSIME DEMANDATVM,

MORE MAIORVM

AVSPICATVR

IO. GOTTL. HEINECCIUS IC.

POTENT. PRVSSOR. REG. A CONSIL. SANCT.

ET IVR. AC PHILOS. PROF. P. ORD.

HALAE SALICAE

LITTERIS GRVNERTIANIS MDCCCXXXIII

Qum sex abhinc annis Francofurti iuxta Viadrum Antecessoris munus more maiorum auspicarer: publice proponebam programma de P. IVVENTIO CELSO, iurisconsulto incomparabili, atque eximio saeculi sui ornamento. Quam operam ego tum, de sparta, quam nactus eram, ornanda quam maxime sollicitus, eam praecipue ob causam in me suscipiebam, ut praeclearo tanti viri exemplo me ipsum ad sectandam atque adsequendam veram cordati iurisconsulti laudem magis magisque quotidie excitarem, memor praeepti Senecae: a) *Aliquis vir bonus nobis eligendus est, ac semper ante oculos habendus, ut se, tamquam illo spectante, vivamus, & omnia, tamquam illo vidente, faciamus.* Neque sane, me adhuc consilii istius poenituit, ex quo dissertatiunculam istam viris doctis, earumque deliciarum intelligentibus, non omnino displicuisse, quin & locupletiolem eius editionem a Belgis flagitatam, non sine voluptate quadam intellexi. Quare nunc etiam tenebo institutum, quinque summum, quod omnia moderatur, Numen me nihil tale cogitantem, quin tot migrationum iam pridem pertaesum, retraxerit Halam, ubi iam olim per decennium & ad philosophiam litterasque elegantiores, & ad iurisprudentiam studiosam inventutem bona fide institui, munus hoc postliminio receptum denuo auspicabor exposita quam brevissime maximi iurisconsulti vita, quae & mihi exemplo, & vobis, **COMMILITONES OPTIMI**, incitamento ad virtutem haut mediocri sit futura. Est is **SALVVS IVLIVS**,
A 2 Edicū

a) Seneca Epist. XI.

Edicti perpetui, id est, fundi iurisprudentiae totius, conditor celeberrimus, cui hanc operam eo libentius nauamus, quo maius nobis spicilegium relictum animaduertimus a Benardino Rutilio, Io. Bertrando, Guil. Grotio, Guidone Pancirolo, Christ. Adamo Ruperto, aliisque, qui ad scribendam veterum iurisconsultorum historiam animum adpulerunt. Pleraque sane, quae ad viri istius incomparabilis vitam pertinent, incerta illi nobis reddiderunt ac dubia, quum tamen ille non in ea tempora incidere, quibus

Vixere fortes ante Agamemnona

Multi, sed omnes illacrymabiles

Virgentur, ignotique longa

Noctes, carent quia vate sacro:

nec loco aliquo obscuro in vmbra confenerit, sed saeculo felice, Romae, in maximis dignitatibus celebritateque hominum versatus sit, & vel solis operibus suis memoriam posteritatis meruerit sempiternam.

De ipsa statim IULIANI patria, (vt ab ea potissimum ordiamur,) adeo inter se disceptant viri docti, vt idem illi accidere videatur, quod olim Homero, cuius de incunabulis celeberrimas Graeciae ciuitates inter se contendisse perhibent. Mediolano eum ciuem primus, ni fallor, vindicauit Bern. Rutilius, b) quem deinde Val. Forsterus c) Io. Bertrandus, d) Guido Pancirolo, e) & hos denique alii proletarii scriptores, vt fieri solet, longo agmine sequuti sunt. Et tamen eius sententiae non alium fundum video, quam locum Spartiani, f) qui Didio Iuliano Imp. auum paternum tribuit Insuubrem, Mediolanensem, maternum Hadrumetinum, Afrum. Auum vero Didii non paternum, sed maternum, SALVIVM IULIANVM fuisse, ex illo ipso Spartiano didicissent, si mens non leua fuisset. Gente itaque noster non fuit Insuuber, sed Afer: domo non Mediolanensis, sed Hadrumetinus. g) Id quod sane eius

b) Vit. iuriconsf. Cap. LXVI. c) Hist. Iur. Ciu. Lib. II. Cap. LXXXIII.

d) de Iurisperit. I. 1. e) de Clar. legum interpr. Lib. I. Cap. XXXVIII.

f) in vita Did. Iuliani Cap. I.

g) Hadrumetum, vrbs, teste Sallustio de Bell. Iug. Cap. XIX. a Phoenicibus condita

eius laudibus aliquid detrudere videretur, si, quemadmodum vino a solo, ita ingeniis ab incunabulis laus quædam ac commendatio accederet. Ast bona mens ubique nascitur, ipsaque Africa, quæ olim monstrorum nutrix habebatur, præclara etiam protulit ingenia, & iuriconsultos egregios h) quorum in numerum & Q. Septimium Florentem Tertullianum iure meritoque referimus. De maioribus IULIANI nostri nihil compertum habemus. Quamvis enim celeberrima Romæ fuerit gens SALVIA, Ferentino oppido ex principibus Hetruriæ orta, i) nomenque tam auspiciatum, vt, teste Pompeio Festo, k) in delectibus militum ac censibus illud primum boni ominis causâ eloquerentur: temerarium tamen videretur, in tanta familiarum Romanarum confusione, quam turba peregrinorum, Romanis sub imperatoribus confluentibus, inuexerat, l) IULIANVM ex ea gente deriuare. Quid? quod ne ipsos quidem, quos leges nostræ passim commemorant, SALVIOS, quamvis eiusdem cum IULIANO ætatis, m) multoque minus illos, qui in marmoribus oc-

A 3

cur-
 dita, glebam arabat adeo fertilem, & vt Scylax in Periplus p. 117. vocat *παιδοφορδην*, vt eam *centena* & *quinquagena fruge fecundam esse* testetur Plinius Hist. Nat. XVII, 5. addatque, Procuratorem quemdam Augusto inde misisse ex vno grano quadringenta paucis minus germina, aliumque Neroni CCCCLX stipulas ex vno grano. Quo factum, vt quum vrbs illa paullatim a pristino flore adeo defecisset, vt Pomponius Mela Lib. I. Cap. VII. eam vocet *oppidum*, vt *inter ignobilia, celeberrimum*, Traianus illi nouum splendorem redderet, eique nomen daret COLONIAE VLPIAE TRAIANAE AVGVSTAE FRVGIFERAE HADRVMETINAE. Grut. Inscr. p. CCCLXII, 2.

h) Iuuenal. Satyr. VII. v. 148.

Gallia, vel porius NVTRICVLA CAVSIDIQVVM,
Africa.

i) Sueton. in Othone Cap. I. Fulv. Vrsin. de famil. Roman. p. 245. edit. Patini.
 k) Fest. in Lacus Lucretius p. LXXXII. edit. Scalig.

l) De ea gentium ac familiarum Romanarum confusione consulendus in primis vir illustris, Ez. Spanhem. de Vsu & præst. numism. Diss. X. Tom. II. p. 4.

m) Tales sunt Saluius, Aquitanix legatus, l. 12. ff. de custod. & exhib. reor. Saluius Carus, Cretæ proconsul, l. 14. ff. ad SC. Turpill. Saluius Aristo, l. 6. ff. de legat. præst. Saluius Marcianus, l. 9. §. 4. ff. de pan. denique Saluius Valens, l. 7.

currunt, illi agnatos fuisse, dicere ausim, quum ipsa cognomina diuersam eorum originem prodere videantur. Et sane non indiget alienis istis ornamentis IULIANVS noster, qui ita abundabat propriis, ut posteris virtute sua nobilitatem pepererit, multo solidiorem, quam quæ in fumosis maiorum imaginibus consistit. Quod & Spartianum n) velle arbitror, dum IULIANVM, quamuis bis consulem & præfectum vrbi, *iuris prudentia magis nobilem factum*, scribit. Posteritatem enim ille reliquit splendidam, quæque non modo ad præfecturam prætorianam, sed & ad ipsum imperii fastigium, mira fatorum indulgentia, adspirauit, o) stabiliorem procul dubio expertura fortunam, si genitoris sui virtutem prudentiamque sanctius coluisset. Nomen porro accognomen IULIANI nostri certissima sunt. Vbiq; enim veteres eum vocant SALVVM IULIANVM

NVM

l. 7. §. 1. ff. de accus. & inscript. Qui omnes sub Hadriano & Antonino Pio vixerunt, adeoque Saluio Iuliano faere *συγγροωσι*.

n) Spartian. in Did. Iulian. Cap. I.

o) Ex loco Spartiani sequens IULIANORVM stemma excelsit Isaac Casaubon. in Not. ad Hist. Aug. p. 110.

DIDIVS SEVERVS, Mediolan.	SALVVS IVLIANVS, auctor edicti perpetui sub Hadriano, Hadrumetinus Afer.
DIDIVS SEVERVS.	SALVVS IVLIANVS.
PETRONIVS DIDIVS SEVERVS.	AEMILIA CLARA. SALVVS IVLIANVS.
DIDIVS PROCVLVS.	P. DIDIVS IVLIANVS SEVERVS AVG. Vxor MANLIA SCAN- TILLA, AVG.
	NVMIVS ALBINVS.
	DIDIA CLARA, AVG. nupta Cornelio Repentino, Præfecto vrbi

Etiamvero istud Casauboni stemma veterum lapidum auxilio emendavit Thom. Reinesius Var. Lect. III, 2. p. 34. a quo istud accepit Chr. Adam. Rupertus ediditque ad Pompon. Enchirid. p. 473. Id vero tale est:

SALVVS

NVM, non SEVERVM, quod ei cognomen post Rutilium & Bertran-

SALVIUS IULIANVS e colonia Hadrum. Afer. *Forsterus* male Mediolano ortum dicens, confandit hunc cum pronepote eius, Didio Iuliano Aug. Fuit bis consul, Praef. vrbi & IC. *Spart.* auctor edicti perpetui. *Europ.* imperantibus Hadriano, Pio & DD. Fratribus clarus. *Rinall.*

DIDIUS SEVERVS,
Insiber Mediolanenſis.

FILIA.

C. VIBIVS
IYVENTIVS
Cof. anno
V. C. 886.

DIDIUS SEVERVS

SALVIUS IULIANVS VIBIA SALVIA VARA auunculus Didii Saluii *Inſc. p. 459. 2.* Cl. Iuliani, Aug. *Spart.* Prae- ra Aemilia iuxta- fectus praet. *Dio. Exer- Spart. falſo.* citibus praefuisse scribitur. *Lamprid.* Occisus a Commodus. *Dio & Spart. & Inſc.* Hunc cum Saluio Iuliano IC. confundit *Forsterus.*

PETRONIVS DIDIVS SEVERVS.

FILIVS, cuius pudicitiam tentavit Commodus. *Lamprid.*

NVMIVS ALBINVS. NVMIA DIDIVS PRO- P. DIDIUS SALVIVS CVLVS. IULIANVS SEVERVS. *Spartian.* Aug. nat. anno V. E. Roscius C. 890. Iulianus Vxor MANLIA Proculus. SCANTILLA *Inſc.*

DIDIA VARA Aug. *Spartiano* Didia Cl. Iuliano filia desponsa, nupta Cornelio Repentino, Praef. Vrbi.

Sed multa & hic parum accurate scripta animadverti. Nam primo DIDIUS IULIANVS non tulit prae-nomen Publii, sed Marci, quod seruatur numismata apud Vaillant. Num. Imp. praef. Tomo I. p. 106. & Tomo II. p. 206. Patin. Num. Imp. p. 218. Deinde falsum est, Didii Iuliani filiam dictam DIDIAM VARAM. Apud eundem enim Vaillantium Tomo I. p. 108. & Tomo II. p. 209. discrete vocatur DIDIA CLARA AVG. Tertio quamvis ex marino Gruteriano p. CCCCLIX. 2. recte Reinesius eruat Didii Iuliani sororem, NVMIAM VARAM, fratresque L. ROSCIUM IULIANVM PROCVLVM & NVMIVM ALBINVM: omisit tamen Roscius illius posteror, quorum meminit lapis apud Grut. p. XVIII. 10. positus quippe teste Fabretto *Inſc. Cap. X. p. 695.* IULIANO II & CRISPO COSS. id est anno V. C. DCCCLXXVI. Quarto hos omnes fratres & sorores pro germanis habuit Reinesius, quum vel nomina diuersissima argumento sunt, eos tantum veterinos fuisse, alioque patre

vfos esse Numium Albinum & Numiam Varam, alio Didiam Proculum; qui
 per adoptionem in Rosciorum familiam transierat, & M. Didium Iulianum
 Aug. Ex quo sane consequitur, vt VIBIA ILLA VARA PRIMUM IN NUMI cuiusdam,
 deinde in DIDII SEVERI torum concesserit. Quin & DIDIVM SEVERVM duas du-
 xisse vxores oportet, & ex altera AEMILIA CLARA, cuius meminit Spartianus,
 Didium Iulianum, ex altera VIBIA SALVIA VARA Didium Proculum sustulisse.
Quinto & in eo manifesto Reinesium ratio fugit, quod Vibiam Salviam Varam
 filiam putat c. IVENTII VARI Cos. quam in maiore illa diferte non C. sed L. F.
 vocetur. Nec potuit illa Salvia Iuliani, Praefecti pratorio, soror esse, quam Spar-
 tianus Didium Iulianum non per Vibiam Salviam Varam, sed per Aemilium
 Claram a Salvio Iuliano descendisse, scribat. Denique minime omnium adparet,
 qua fretus auctoritate Reinesium SALVIUM IULIANVM, Praef. pratorio, non iuris-
 consulti filium, sed ex filia nepotem fuisse tradat, quum vel nomina argumen-
 to sint, eum patrem non Vibium Iuventium Varam, sed Salvium aliquem Iulia-
 nam habuisse. Quae quum ita sint, ipse olim stemma hoc IULIANORVM, multo
 accuratius pleniusque Reinesiano, concinnari:

			SALVIUS IULIANVS IC. Cos. & Praef. vrbi, Edicti perpetui conditor.
	DIDIVS SEVERVS Infuber Mediol.		
L. VIBIVS VA- RVS	DIDIVS SE- VERVS.	M. SALVIUS IULIANVS, Dionii male Σεπβιοσ, Cos. anno V. C. 927. Praef. prat. occisus a Commodo circa annum V. C. 94L	
NUMI VIBIA SALVIA PETRONIVS DIDIVS	AEMILIA CLARA	SALVIUS IULIA- NVS cuius pu- dicitia infidia- tus est Com- modus, cuique desponsata fu- erat Tarunteii Paterni IC. & Praef. prat. fi- lia.	
VS	VARA, de qua Grut. p. 459, 2.		
NUMIVS ALBINVS, bis Cos. anno V. C. 998. & 1015. Praef. Vrb. 1009.	M. DIDIVS PROCV- LVS ob adoptio- nem ROSCIVS. Grut. p. 459, 2.	M. DIDIVS SALVIUS IULIA- NVS SEVERVS AVG. natus anno V. C. 890. ad impe- rium euectus & occisus anno V. C. 945.	
M. NUMIVS ALBINVS, bis Cos. anno V. C. 998. & 1015. Praef. Vrb. 1009.	BASSA LYS RO- de qua marmor LIANVS, apud de quo Grut. Grut. p. p. 18, 2. 18. 10.	VX. MANLIA SCANTILLA AVG. DIDIA CLARA AVG. designata Didii Proculi fi- lio, nupta Cornelio Re- pentino, Praef. vrbi.	
NUMIVS SECVNDVS. Rei- nes. Inscr. VI. 132.	FILII, de FILII, de quibus quibus idem idem marmor. marmor.		

tran-

trandum perperam tribuit Ianus Vincentius Grauna, p) Didii Iuliani cognomine procul dubio deceptus. Prænomen nusquam, quod meminerim, memoratur, quia illud istis temporibus, ceu iam lac. Perizonius q) obseruauit, plerumque negligebatur. MARCVM tamen illum, dubium cuius fide, vocat Rupertus. r) Aetatem contra, qua floruit, ignorare nos non patiuntur tot veterum testimonia, ipsaque IULIANI, quæ supersunt, fragmenta. Ut tamen certiora, quoad eius fieri possit, coniectemur: temporum rationes ita inimus. Edictum perpetuum, teste Eusebio, s) edidit IULIANVS anno eræ Dionysiæ CXXXII. quo anno eum prætura functum esse, vel ideo probabile est, quod alioquin vix vlla reddi positratio, cur in tanto iurisconsultorum numero IULIANO potissimum id negotii dare voluerit Hadrianus Imp. Iam quum Præturæ annum legitimum inde ab Augusti temporibus ætatis trigésimum fuisse, t) legemque illam annariam sub Hadriano adhuc religiose obseruatam, u) constet: IULIANVM, tunc annorum circiter triginta, natum esse oportebit circa annum eræ Dionysiæ CII. Inclarescere tamen præcipue coepit sub Hadriano, ætatemque non modo ad Antonini Pii, sed & Marci & Lucii, Imperatorum, quos Diuos Fratres vulgo adpellitant, imperium

B

pro-

p) de Ortu & progr. iur. ciu. §. LXXXII.

q) Perizon. Anunadu. Hist. Cap. III.

r) ad Pompon. Enchirid. p. 470. sequutus fortassis Onuphrium Panuinium, quem tamen in condendis factis multa sibi indulgisse, iam pridem conuerti sunt viri docti, & in his Thom. Reines. ad Inscr. p. 28. Si genuinum est hoc Iuliani prænomen: ad eum referre licebit lapidem apud Vignol in Adpend. Comment. de Columna Antonini Pii p. 341.

M. SALVIO. M. L. SEC V N D O.

N V M M Y L A R I O. D E. C I R C O.

F L A M I N I O.

S A L V I A. M. L. P H A E D I M E P A T R O N O.

B. M. S V I S Q V E.

Fuerit itaque M. Saluius Secundus Iuliani nostri libertus, ex iis fortassis, quos in prætura sua manumiserat. l. 5. ff. de manum. vind.

s) Euseb. in Chron. n. MMCXLVII.

t) Dio Cass. Lib. LII. p. 479.

u) Plin. Lib. VII. Epist. XVI.

produxit, quippe **amicvs** ab iis vocatus: *l. 17. ff. de iure patron. x)* ut adco **IVLIANVM**, si vel primos illorum principum annos attingerit, ad iustam senectutem **LXIII** annorum peruenisse, intelligamus. *y)* Dum genua virebant, ingenium elegantiorum artium studiis ad maiora quam diligentissime præparabat, idque ipsa eius fragmenta satis demonstrant. *z)* Græcarum certe litterarum imperitum illum haut fuisse, vel ex eo patet, quod legit Aristotelem, *a)* & aliquando etiam Græcis quibusdam vocabulis vsus est, *b)* quamvis religioni sibi duxerit, Græca Latinis sine necessitate immiscere. Est etiam, ubi Græcissimum redolet **IVLIANI** oratio, ut facile adpareat, eum non

x) Superstitem Iulianum fuisse Antonino Pio, etiam ex eo intelligitur, quod Caium Iurisconsultum laudat *l. 59. ff. solur. matrim.* quem, mortuo iam Pio, libros plerosque scripsisse, erudite demonstravit V. C. Franc. Car. Conradi in Act. Erud. Lipf. anni **MDCXXXVII.** mense Februario. Sed multo clarius id probatur ex *l. 17. ff. de iure patron.* in qua Diui fratres eum vocant **AMICVM SVVM.** Nam eo nomine veniebant non mortui, sed viri consulares & iurisprudentes, quos in consilio & comitatu habebant Principes, qualis erat ille C. Sentius Senecus, de quo vetus marmor apud Salmat. ad Hist. Aug.

C. SENTIO.

SEVERO.

Q V A D R A T O.

C. V. COS.

AMICO. ET. COMITI. AVG. N.

y) Multo maiorem illi ætatem tribuunt Rutilius Cap. **LXVI.** Io. Bertrandus Lib. I. Cap. I. Em. Merill, Obs. III, 19. & Aegid. Menag. Amoenit. Iur. Ciu. Cap. **XXIV.** p. 129. sed decepti male intellecta *l. 20. ff. de fideic. liberr.* ubi ad Iulianum referunt hæc verba: *Nam ego discendi cupiditate, quam solum viuendi rationem in octauum & septuagesimum annum ætatis duxi, memor sicut eius sententia, qui dixisse fertur: κὼν τὸν ἄρσενον πῶδες ἐν τῇ στροφῇ ἔχω, προσμαθεῖν τι βελόμιην.* *Et si alterum pedem in tumulo haberem: non pigeret aliquid addiscere.* Enimvero non Iuliani esse hæc verba, sed eius, qui Pomponium tam consulebat, tam certum est, quam quod certissimum, idque pridem vidit Ant. Augustinus Emendat. I, 3.

z) Nescio igitur, cur eum sero demum ætate litteras attingisse putet Em. Merill. Obs. III, 19. Nam si vel maxime verba illa ex *l. 20. ff. de fideic. liberr.* ad Iulianum pertinere credas: ex iis tamen non consequitur, ut sero demum animum ad litteras adiecerit.

a) *l. 36. ff. de solur.*

b) *l. 13. ff. de solur. l. 3. ff. de suis & legit. her. l. 65. ff. de reg. iur. l. 5. §. 7. ff. de adm. & peric. iur.*

non ignorasse Græcæ orationis veneres, sed eas perquam scite in Latium transtulisse. c) Sic & Latina Iuliani dictio non modo pura est, sed & tersa aliquando, vbiq; vero castigata, nusquam abrupta aut turgida, quamuis eo dicendi genere istis temporibus magnopere delectarentur. Atque inde est, quod nec Laur. Valla, nec reliqui Latinitatis veterum Ictorum censores emisissent illis oculis suis quidquam in IULIANI fragmentis repererint, quod iure eorum incurreret reprehensionem. d) Superfunt quoque in IULIANI fragmentis quædam reconditæ antiquitatis vestigia, veluti quod se & in prætura, & in consularu suo, seruos quosdam vindicta liberasse, & Prætoribus quibusdam, sese consulentibus, idem fuassisse, refert. e) Quo ipso ritum antiquissimum atque elegantem non modo perspectum sibi fuisse ostendit, verum etiam eundem in v-

B 2 sum,

- c) Tale quid deprehendimus in l. 3. ff. de dote præleg. vbi Iulianus: *Qui inquit, inalegat uxori suæ, MANIFESTVS est, dotem quoque relegasse.* Gracissimus vero hic & aliis in deliciis fuit, & non modo bis reperitur apud Vlpianum l. 22. §. 8. ff. sol. mar. sed & sæpius apud auctores reliquos. Tacit. Annal. II, 57. *Arox & dissentire MANIFESTVS.* Auctor Dialogi de causi. corrupt. eloqui. Cap. XVI. *Ipse satis MANIFESTVS iam dudum in conu. arium accingi.*
- d) Equidem nonnulla suo more reprehendunt, sed quæ facile optimorum scriptorum auctoritate tueatis. Sic. g. illi non ferunt, quod in l. 6. §. 6. ff. de negot. gest. dixerit CONTEMPLATIONE EIVS: sed id tamen ferunt in Iustino Hist. VII, 5. VIII, 3. & Quintiliano Declam. III. & V. quæ loca iam Car. Andr. Ducker. de Latinit. vet. Ictor. p. 319. adduxit. Deinde reprehendunt Iulianum, quod ENIM sine vilo præposito posuerit. l. 57. ff. quib. mod. usufr. vel res. am. Sed eodem modo illam coniunctionem præposuisse Ciceronem, Plantum, Terentium, Lucretium, ostenderunt Hab. Giphau. in Indice Lucret. Taubm. ad Plauti Epidic. V, 2. v. 36. & Io. Fr. Gronou. ad Liu. XXXIV, 2. Præterea Iulianum nolent scripsisse NIHILOMINVS PRO NIHILOMAGIS. At ea loquutione veteres in primis delectatos esse, quasque abnutinas aliquando & apud Latinos fortius negare, iam iam obseruarunt Priscian. Lib. XVIII. p. 1196. Non. Marcell. Cap. XII. n. 46. & 54. Cuiac. ad l. 7. ff. pro emt. Jac. Gothofred. ad Cod. Theodof. Tom. IV. p. 522. Iniuriam porro Iuliano faciunt, dum ipsi exprobrant, quod GENIVR posuerit pro gignitur, l. 13. §. vlt. ff. de reb. dub. Neque enim ipse eo verbo vsus est, sed testator quidam, cuius de supremo iudicio ibi disputatur. Denique non sermonis vitium, sed loquutio forensis est phrasis ADELIGERE CVI PRETIVM pro condemnare quem ad pretium restituendum. l. 30. ff. de negot. gest. Eodem enim sensu veteres dixerunt: *inligere cui vsuras*, pro condemnare in vsuras. l. 3. §. 4. ff. vbi pupill. educ. l. 11. pr. l. 17. §. 3. ff. de iudic.
- e) l. 5. ff. de manumiss. vind.

sum, præceptoris sui exemplo, reuocauit. f) Præcipuam tamen operam IULIANVS, adhuc iuuenis, nauauerat philosophiæ, cuius a præsiidiis destitutus nemo temere veri iurisconsulti laudem tueretur. Hinc artis disserendi argumentum haut leue dedit, dum Soriten, familiarissimum veteribus philosophis cauillandi genus, multo accuratius, quam aut Cicero, g) aut Diogenes Laertius, h) definiuit, prudenterque cauere docuit illos interrogatiuncularum laqueos. i) Ex eadem arte sunt tot interpretandi regulæ, locique argumentorum, quibus adeo dextre vititur IULIANVS, vt nesciam, an quisquam veterum decisiones suas rationibus æque solidis firmiter. k) Physicam quoque eius obseruationem de quinque infantibus vno parto fuis, & totidem vteri receptaculis, habemus superstitem, quam tamen rerum naturalium peritioribus diuidendam merito relinquimus. l) In primis vero seueriore illa morum

f) Ex quo primus Consul, Iunius Brutus, Vindictam seruum, coniurationis indicem, vindicta manumiserat: inoleuerat mos, vt Coss. & prætores magistratum in eius rei memoriam a manumissionibus auspicarentur. Quem ritum primus ex instituto explicauit Petr. Faber de orig. iur. p. 193. & Semestr. II, 20. p. 296. seq. g) Acad. Quæst. IV, 16. h) Laert. VII, 82.

i) l. 65. ff. de reg. iur. k) Sic argumenta ducit modo a pari: l. 32. §. 1. ff. de Legib. l. 49. §. 2. ff. de re cept. arbit. l. 6. ff. quib. mod. vsufr. vel vs. amitt. modo a contrario, vt l. 32. §. 1. ff. de legib. l. 25. ff. de seru. præd. rust. modo a genere ad speciem, l. 26. ff. de statu hom. modo ab antecedente, l. 27. ff. de adop. & emanc. modo ab effectu, l. 25. l. 27. l. 74. §. 2. l. 75. ff. de iudic. modo a toto ad partem, l. 34. §. ult. ff. de vsufr. modo a maiore ad minus, l. 3. ff. si vsuf. per. l. 19. ff. de reb. cred. modo a definitione, vt in l. 42. ff. ad L. Aquill. modo ab absurdo, vt in l. 51. ff. eod.

l) Est ea in l. 36. ff. de solur. vbi auctoritate Aristotelis probat, plures quinque vno partu nasci non posse, quia non nisi quinque sint vuluæ muliebris receptacula. At locus ille Aristotelis hodie non existat. Immo, quod mireris, sententiam istam non obscure ipse refellit Lib. IV. de Generat. anim. Cap. IV. eamque ἄδὲν εἶναι, nibili esse, fatetur. Quare aut perperam hæc Aristoteli a Iuliano tribui, fatendum est, quod vix videtur verosimile: aut dicendum, philosophum sibi parum constituisse. Ceterum quæ ibi de muliere Alexandrina, quinque vno puerperio enixa, refert Iulianus, ea confirmant Lælius apud Paullum, l. 3. ff. si pars ber. per. Caius, l. 7. ff. de reb. dub. Phlegon de Mirabil. Cap. XXIX. Iul. Capit. in Anton. Pio Cap. IX. quibuscum iungendi Rigalt. ad Tertull. de Anima Cap. XVII. p. 81. & Fabrott. Exerc. II.

rum doctrina vastum ingenium non modo adspersit, sed & penitus imbuir, sectatus præcipue Stoicos, quorum decreta plerique veterum iuriconsultorum iam dudum adoptauerant. Quamuis enim Sabinianis Academiam magis, quam porticum, curæ fuisse existimet vir doctissimus, Em. Merillius: m) vana tamen est illa viri docti observatio, & cum ab aliis, tum a V. C. Gottfrido Malcoiuo, n) recte profligata. Fungum enim esse oporteret, qui in IULIANI fragmentis non vbique deprehenderet scintillas quasdam sapientiae Stoicæ. Passim ille verborum proprietatem ex origine eorum, stoicorum exemplo, eruit. o) Passim decisionibus suis intexit generales iuris regulas, ipsum imitatus Zenonem, quem vel ideo maximi faciebant veteres, quod pleraque regulis atque axiomatibus breuissimis complecteretur. p) Passim decisiones suas ex media stoa depromit. q) Neque tamen sectatur omnes eius philosophiæ subtilitates, a quibus ipsi cordatiores stoici abhorrebant, r) sed maiorem semper rationem habebat æquitatis, eamque ipse omnibus eiusmodi nugis longissime anteponebat. s) Talem se in philosophia præstabat IULIANVS. Quemadmodum vero, qui prudenter peregrinantur, nunquam ita capiuntur exteris regionibus,

B 3

vt

- m) Obs. I, 20 & IV, 40. n) de Sect. ICtor. Cap. VI. §. IV.
- o) Ita cum cura inquit in notionem verbi OCCIDERE, l. 51. ff. ad L. Aquill. eademque cura explicat, quid sit NOXA, l. 200 ff. de verb. sign. quid FILIVS & FILIVSFAMILIAS l. 201. ff. eod. quid DOLIA VINARIA, SERTAE, AMPHORAE. l. 206. ff. eod. quid denique MOREVS SONTICVS, l. 60. ff. de re iudic. Quod postremum vocabulum ipse, iudice Aeg. Menagio, Amoen. Iur. Cap. XXXIX multo accuratius explicauit, quam aut Cæcilius apud Gell. Noct. Att. XX, l. aut Venuleius in l. ult. ff. de edicto Aedilic.
- p) Arrian. Diss. Epictet. I, 29. Tales regulas & Iulianus immiscet decisionibus suis, veluti l. 15. ff. de legib. l. 26. ff. de stat. hom. l. 76. ff. de precar.
- q) Exemplum est in l. 61. ff. de rei vind. Quam decisionem nemo intellexerit, nisi qui norit, inter Stoicorum decreta fuisse, quod omnia fluant, & in adfida adfectione ac deminutione sint. Sen. Epist. LVIII. Marc. Antonin. εἰς ἐαυτῶν. II, 17. V, 33.
- r) Seneca Epist. XLV. XLVIII. seq. Arrian. Diss. Epictet. II, 19. Marc. Antonin. I, 17.
- s) Pertinent huc, quæ de seruo ab vno vulnerato, & ab altero postea occiso, contra subtilem iuris rationem disputat: l. 51. ff. ad L. Aquill. nec non, quæ de pecunia eum in finem donata, vt donatori credatur, disserit: l. 20. ff. de reb. dub. ac denique, quæ de asse hereditario distribuendo monet. l. 13. pr. ff. de lib. & postumis her. inst.

vt non subinde ad patriam reflectant oculos, & ad eam omnia, quae
 peregre obseruarunt, referant: ita non alio consilio per amoenio-
 ra illa studia diuagabatur IULIANVS, quam vt inde locupletio-
 redderet iurisprudentiam, quam sibi ad maiora nitenti decus ac
 robur futuram, prudenter augurabatur. Hinc nulla est pars illius
 sapientiae ciuilibis, in qua ille non id, quod summum videtur, fuerit
 consequutus. Iurisprudentiae certe illius *ροδοβερυνης* nullum cer-
 tius proferre licebit argumentum, quam edictum perpetuum, t)
 quod se adeo probauit posteris, vt nulla Romanorum lex, nullum
 SC. nulla Principis constitutio tam. constanti ac perpetuo vsu
 viguerit, ac opusculum illud Iuliani, specimen iurisprudentiae le-
 gislatoriae praestantissimum, ob quod solum IUSTINIANVS u) illum
τον εν ροδοβερυνης ευδοκμηκοταν σοφωτατον, omnium iuris conditorum,
qui olim celebritatem consequuti sunt, prudentissimum vocare non
 dubitauit. Nec minor IULIANI prudentia in consulendo cauendo-
 que eluxit, digni ideo habiti, qui non modo a Senatu, vt Spartianus
 x) refert, probaretur, & vna cum iurisconsultis eorum temporum
 praestantissimis locum in sanctiore Hadriani Imp. ac successorum
 consilio obtineret, sed & a magistratibus y) aeque ac priuatis, tam-
 quam ciuilitatis oraculum, confuleretur, iisque de iure responde-
 ret, idque tam solide, vt, quum innumeris locis eius decisiones in
 iure

t) Inmo & edictum DE CONIUNGENDIS CVM EMANCIPATO LIBERIS EIUS, cuius
 ipsius quoque auctor atque inuentor est IULIANVS. l. 3. ff. de coniung. cum emanc.
 lib. Nimirum vetere iure ad successionem non vocabatur emancipati.
 Quum vero deinde iis bonorum possessionem daret praetor: id eueniebat, vt
 vel filius impedimento esset nepoti, in potestate aui retento, vel hic, tanquam
 suus, illum secluderet. Quod ne eueniret, primus hoc edicto suo cauit Iulia-
 nus. Eidem IULIANO interdichum SALVIANVM acceptum ferunt Cuiac. in Para-
 titl. Digest. Lib. XLIII. tit. vii. & Ant. Augustin. de Nom. prop. Pand. Cap. IV.
 p. 331. At in dabium id vocarunt Bachou. ad Treutl. Vol. II. Disp. XXV. thes.
 II. lit. D. & de Pignori. III. 20. Hub. Giphon. in Comm. ad §. 3. Inst. de interd.
 ac nouis eam in rem argumentis vsus vir amplissimus, mihi que amicissimus,
 Cern. van Bynkersh. Obs. I. 24. quibus tamen satisfacere conatus est clarissimus
 Wächterus in Act. Erud. Lips. MDCCXVII. p. 264. Rem, utpote incertam,
 nos quidem in medio relinquimus.

u) *Const. Tanra §. 13.*

x) Spartian. in vit. Hadr. Cap. XVIII.

y) l. 5. ff. de manumiss. vind.

iure nostro laudentur, vix vnus aut alter reperiatur, qui eas erroris coarguere ausus sit. z) Denique dubitari non potest, quin & prudentiae, quam *δυναστευη* vocant, specimina quam plurima dederit, qui & maiores magistratus gessit, & eodem teste Spartiano, principi ipsi, causas cognoscenti, adfedit, & operibus suis passim intexuit praecepta quaedam eius generis vtilissima. a) Ceterum incredibili illa, quam sibi tot vigiliis pepererat, doctrina, gloriam tam solidam reperit, vt omnium consensione veluti iurisconsultorum familiam ducere videretur, & vix ab vilo adpellaretur sine laude ac praefatione honoris. In ipso certe iure nostro modo ob honores, quibus functus est, *ὑπερτατος*, b) modo *vir sapientissimus*, c) modo *summus auctor iuris scientiae*, d) modo *subtilissimus testis, summae auctoritatis homo*, e) *edicti perpetui ordinator*, e) modo *vir magnae existimationis & disertissimus iuris peritus* f) adpellatur, vt alia, quae in eum conferuntur, veterum elogia iam praetermittamus.

z) Hinc saepe legas: RECTE IULIANVS PVTAUIT, l. 94. ff. de legat. 2. RECEPta EST IVLIANI SENTENTIA, l. 29. §. 16. ff. de lib. & postum. HOC, QVOD SENTIMVS, ET IVLIANVS PROBAT, l. 62. §. 1. ff. de rei vind. l. 3. ff. de exc. rei iudic. l. 48. §. 1. ff. de vulg. & pupill. subst. MERITO IVLIANVS RESPONDIT, l. 19. ff. de vi & vi arm. RECTE SCRIBIT IVLIANVS, l. 21. §. 9. ff. de recept. ET EGO DIDICI, ET IVLIANVS EXISTIMAT, l. 5. ff. de oper. seru. VERVM EST, QVOD IVLIANO PLACET, l. 28. ff. de pact. EST VERIVS, QVOD IVLIANVS SCRIPSIT, l. 6. pr. ff. de tut. IVLIANI SENTENTIA HVMANIOR EST, l. 23. §. 8. ff. de Aedilit. edict. SECVNDVM IVLIANVM SAEPivs EST CONSTITVTVM, l. 3. §. 1. ff. ad SC. Maced. & huius generis alia. Rarissime ab eo dissentiant Vlpianus, Paullus, Marcianus, & quoties id faciunt, Iuliani dicta explicant potius, adhibitaque distinctione iuuant, quam reprehendunt. Acerrius Iuliani censor est VLPivs MARCELLVS, quem sectae studium in transuersum egit. Contra eius definitiones plerumque constitutionibus suis firmarunt Principes, eiusque rei varia existant exempla in l. 3. §. 1. ff. ad SC. Maced. §. 5. Inst. de suscip. tut. §. 8. Inst. de nupt. §. 2. Inst. de assign. lib. §. 2. Inst. de obl. quae quasi ex del. l. 24. C. de negot. gest. l. 15. C. de usur. l. 10. C. de cond. indeb. Nou. LXXXVII, princ.

- a) Veluti l. 8. ff. de offic. praef. l. 32. ff. de legibus l. 21. ff. de reb. credit.
 b) Const. Dedit nobis Deus §. 18. de cons. Dig.
 c) Nou. LXXXIV, pr.
 d) l. 15. C. de v. suscip. & habit.
 e) l. 10. C. de condit. indeb.
 f) l. 5. C. de bon. quae lib.

mus. g) Si quaeras, quo potissimum auctore ac duce ad tam inuif-
tata[m] doctrinam peruenerit: ipse te hoc ignorare non patitur IV-
LIANVS, qui PRISCVM IAVOLENYM *praeceptorem suum* grato animo
collaudat, etiam ubi id monere minus necessarium videbatur. h)
Erat vero Iauolenus ille vir maximae auctoritatis, & non modo
fummi in vrbe honoribus functus, sed & Africae aliquando Procos.
aliarumque prouinciarum praefes, &, quod caput rei est, iuris illa
aetate prudentissimus. Et tamen sunt, qui parum honorifice
fentiunt de viro illo doctissimo, freti testimonio Plinii, i) qui Ia-
uolenum *dubiae sanitatis hominem* vocare non dubitarit. Verum
huic iudicio iure meritoque opponimus non modo egregia eius
opera,

g) Alciat. Disputat. II, 27. & Io. Bertrand. de Iurisp. I, 1. ad Iulianum referunt
epigramma Theaxeti in Antholog. Graec. IV, 1, 2.

Τῶτον Ἰαλιανὸν, νομικῆς Φάος, εἶπον ἰδῶσαι
Γέρον καὶ Βερόνῃ πάντα Φύσις δύνανται.

Sed id quidem epigramma ad alium plane Iulianum, multo iuniorum & Ante-
cessorem Berytensem, Nouellarum Iustiniani interpretem doctissimum, pertine-
re, post P. Pithoeum Guil. Grotium, & Fabrotium obseruauit Aegid. Menag.
Amoen. Iur. Ciu. Cap. XXIV. Et quid Iuliano nostro cum Beroe vel Beryto,
ubi tertio vel quarto demum saeculo schola iuridica efflorescere coepit? Vid. Io.
Strauch. de Beryto Cap. IV. §. XV. h) l. 5. ff. de manum. vind.

i) Plin. Epist. VI, 15. refert, Passienum Paullum, elegos recitaturum, adhibuisse
etiam Priscum Iauolenum. Hunc vero honoris causa interrogatum: PRISCE
IUBES? respondisse: EGO VERO NON IUBEO. Male id habuit Plinium, qui
ideo in Iauolenum inuectus: *Cogita, inquit, qui risus hominum? qui ioci? Est
omnino Priscus dubiae sanitatis. Inuesti tamen officii, adhibetur consilii, atque
etiam ius ciuile publice responder. quo magis, quod tunc fecit, & ridiculum, & no-
tabile fuit.* Ob id parum adest, quin bonum Iauolenum pro insano traducant.
Ast quid, quae so, stoliditatis inest illi Iauoleni dicto? Et quid mirum, si senex
occupatissimus, pertaxus molestissimi istius officii, recitationes frigidissimas
audiendi, Passieni insaniam senili dicacitate perstrinxerit, quam non minore
libertate multo ante perstrinxerat Iuuenal. Sat. I. v. 2. sequ. & Sat. III. v. 8? Et
singamus denique, Iauoleno, iam annis graui, accidisse, quod illi apud Sophod.
Oedip. v. 924.

καὶ σ' ὁ πληθύνων χρόνος
Γέρονθ' ὁμῶς τιθήσει καὶ τῷ νῆ κενόν.
Et te ingrauescens aetas
Senem simul fecit, & mente decerrantem.

an inde sequitur, vt semper emota[m] mentis dubiaeque sanitatis fuerit?

opera, ex quibus fragmenta quam plurima in Digesta migrarunt, sed & tot viuae spirantia doctrinae monumenta, auditores nimium, quos reliquit, doctissimos, inter quos praeter IULIANVM etiam ABURNIUM Valentem & Tuscianum numerat Pomponius k) Quem admodum vero fax semel accensa, non modo longe lateque spargit lumen, sed & flammam cum aliis sine aliquo detrimento communicat: ita institutus a Iavoleno IULIANVS multis aliis ad solidiorem doctrinam profuit, discipulosque reliquit doctissimos, quorum in numero imprimis L. VOLVSIUM MAECIANVM, SEX. AFRICANVM & TARENTIVM CLEMENTEM fuisse suspicamur. l) Ex quibus omnibus & de secta, in quam procliuor fuerit IULIANVS, facile iudicare licet. Non enim Procleianus fuit, ceu suspicatus est Hugo Donellus: m) sed Sabinianus, n) tam modesti tamen ac generosi ingenii, ut nec omnia Proculi reprehenderet, nec Sabini omnia promiscue haberet pro oraculis, sed prudente vsus ἐκλογῆν veritatem omni sectae studio anteferet. o) Quam obrem tantum abest,

C

VE

k) l. 2 §. ult. ff. de orig. iur.

l) L. Volusius Maecianus & paulo iunior fuit, quippe M. Antonini Imp. praceptor, teste Julio Capitolino in vita Marci Antonini Imp. Cap. III. (vnde apud M. Antoninum εἰς ἐαυτοῦ Lib. I. legm. 6. pro Μαρκιανῶν legendum esse Μακκιανῶν, recte obseruauit Gatakerus & Aegid. Menag. Amoen. Jur. ciu. Cap. V. p. 31.) & Iulianum aliquoties vocat SVM. Quod quamuis aliquando amicitia sit argumentum: Icti tamen ita vocare solebant praecipitantes, a quibus profecerant. Vid. V. C. Eo. Otto in Papiniano Cap. XI. §. 1. p. 269. Eodem honoris vocabulo cum dignatur Terentius Clemens l. 6. ff. de vulg. & pup. subst. quem acque ac Africanum fere nunquam a Iuliano dissentire, iam alii viri docti obseruarunt. m) Comment. in l. 26. ff. de verb. signif. n. 10. sequi

n) Hinc in veterum placitis, Sabini exemplo, plerumque subsistit, l. 51. §. 1. ff. ad L. Aquill. l. 31. ff. de vulg. & pupill. subst. adeo, ut ne in rationes quidem iuris inquirendum putet. l. 20. ff. de legib. id quod Sabinianorum proprium fuisse, iam pridem docuit Em. Merillius. Obs. I. 4. Deinde plerumque ad stipulatur eius scholae iurisconsulti, veluti Sabino, & Cassio: l. 11. §. 3. ff. de donat. l. 3. §. 6. ff. de lib. & postum. l. 1. §. 5. ff. de acquir. vel amit. possess. l. 30. ff. de liberal. caus. l. 28. §. 1. ff. de iur. iur. l. 14. §. 2. ff. de act. emr. Contra Procleianos non modo passim refellit, & praecipue quidem Luuentium Celsum, Cuiac. Obs. VIII. 35. & XXVII. 13. sed & eorum placitis aliquando derogauit ed. eto perpetuo. l. 1. §. 1. ff. de iure ffci. Atque inde est, quod aduersarij in vbique expertus est Vlpium Marcellum, Procleianorum acerriimum: Merill. Obs. I. 28. VIII. 18. adeo, ut pro insigni veritatis argumento haberetur, si Marcello cum Iuliano conueniret. Cuiac. Obs. XIV. 35. Menag. Amoen. Jur. Cap. XXIV. p. 133.

o) Aliquando enim a Cassio dissentit, l. 11. §. 2. ff. quod visum clam & commun Sabinianorum sententiae dat repudium. l. 56. ff. de manum. rest. Contra ali

vt tam excellens ingenium in vmbra potuerit confenscere, vt mature in lucem & ad capeſſendam rempublicam protractum ſit. Iple ſane & præturæ ſuæ & conſulatus meminit: p) quin bis conſulem eum fuiſſe, docet Spartianus, q) quamuis, quod inter ſuffectos tantum fuiſſet, de tempore vtriuſque conſulatus parum conſtet. r) Præterea ad ipſam præfecturam vrbanaſ adſpirauerat, s) quæ tanta erat dignitas, vt ſequiore æuo intra urbem ipſi præfecturæ prætorianæ anteferretur, t) nec facile cuiquam conferri ſoleret, niſi iuris peritiſſimo. Eumdem Iulianum, iam ſupra vidimus, inter amicos fuiſſe, u) quo in conſeſſu quamuis collegas haberet etiam Proculeianos, Iuuentium Celſum, Neratium Priſcum, & æmulum obtrectatoremque laudum ſuarum, Vlpium Marcellum, nunquam tamen cum vilo in gratiam rediſſe legitur. Et neſcio ſane, an Iucentius reperiatur & prudentiæ illorum Principum, & modeſtiæ ipſorum iuriſconſultorum argumentum, quam quod diuerſarum ſectarum iuriſconſulti in medium conſulere iuberentur, quod iuſtum, & erepublica videretur. Nam ſicuti Principes id eo conſilio faciebant, vt expenſis vtriuſque partis rationibus, quid iuſtum

quando facit cum Proculo, l. 6. ff. ad L. Aquil. & Celſum laudat, tamquam ſibi
 ομόψηφον. l. 13. ff. de lib. & poſtum. p) l. 5. ff. de manum vind.

q) Spartian. in Did. Iulian. Cap. I.

r) Iterum eum Conſulem ordinarium anno V. C. DCCCL. fuiſſe, putant Onuphrius Panuinius, Bertrandus, Guil. Grotius, aliique, quia Caſſiodorus & alii ſactorum ſcriptores eum annum ſignarunt conſulatu Iuliani & Torquati III. At ex marmore, ex ſchedis Gudianis eruto, docuit V. C. Petr. Relandus in Faſt. Conf. ad eum ann. Iulianum illum, Torquati collegam, non eſſe Saluum noſtrum, ſed C. Iulianum Veterem. s) Spartian. in Did. Iulian. Cap. I.

t) Diſcimus hoc ex Symmacho Epist. X, 36. Caſſiod. Var. III, II. Iuliani Nouell. LVI. quæ loca iam adduxit Phil. Bertierus Pithan. Diatr. I. Cap. III. p. 811. Vnde explicanda illa Auſonii in Moſella v. 409.

Quique caput rerum, Romam, populumque patresque
 Tantum non primo rexerit ſub nomine.

u) Quod inter Hadriani conſiliarios fuerit IULIANVS, iam ſupra ex Spartiano vidimus. Inter Antonini Pii conſiliarios apud Iulium Capitolinum in Anton. Pio Cap. XII. memoratur etiam Saluius Valens, qualis quum nullus alioquin inter iuriſconſultos reperiatur, probabile eſt, interpoſita diſtinctione legendum eſſe SALVIVM, VALENTEM, vt SALVIVS IVLIANVS, & ABRVNIVS VALENS intelligantur. Porro Iulianum amicum ſuum vocant Diui fratres, l. 17. ff. de iure patron. quos nihil aliud eſſe diximus, quam συνέδρος καὶ συμβεβηλός imperatorum, de quibus prolixè Jac. Guther. de Offic. dom. Aug. I, 18.

iustum ac bonum sit, eo accuratius perspicerent: ita hi mira ani-
mi moderatione ferebant dissentientes, aeternæque laudi hoc ce-
dit veteribus iurisconsultis, quod, dissentiente a se collega, non
excandescerent, aut erumperent in conuicia, furiisque veluti
agitarentur, quod cacoethes nostro potissimum hoc sterili virtut-
um sæculo succreuit, sed suam quisque sententiam diceret mo-
deste, rationibusque, non conuiciis, certaret. x) Cuius hoc rei
argumentum luculentissimum est, quod quum in Pandedis per-
petuus fere discrepantium sententiarum conflictus reperiat, &
creberrima disputatio: vix tamen vllum acrius vocabulum, nedum
conuicium, reperiat, quo inter se vsi sint viri illi grauissimi. Sed
ne qua longius euagemur, ad IULIANVM redeundum erit, cuius de
honoribus ac dignitate, quæ comperta habemus, diximus. Alia
enim, quæ vulgo addunt, non nisi iaanibus coniecturis nituntur.
Nam quod eum Aquitaniam, Belgicam, Germanias, Dalsnatiam,
Bæticam, rexisse, scribunt Guido Pancirolus y) & Ant. Dad. Al-
teferra: z) id in legibus, quas illi ad partes vocant, a) nullum repe-
rit præsidium, quum Saluii, quorum ibi mentionem fieri animad-
uertimus, σύγγεγοι: quidem IULIANO nostro, at ab illo tamen fue-
rint diuersissimi. Eiusdem notæ est, quod idem Pancirolus eum
Iauoleno, Africæ Procos. & Syriæ Præfidi, in consilio fuisse scribit, Id
enim

C 2

x) Merentur hic adscribi verba ex viri amplissimi, Cornelii van Bynkershoek De-
dicatione exalciatissimi Observationum operis: *Expedit, inquit, bono publico,*
ad rempublicam non adhiberi eos, qui aliorum sententias, ubi a sua discrepant,
continuo insecantur opprobriis, contumeliosis conuiciis, non alia causa irritari, quam
quod alius alia mente sit, perpetui scilicet Dictatores in republica eruditorum.
Hoc nomine semper fuit habita infamis natio Grammaticorum, ab humanitate
alienorum, dum humanitatis studia tractant. Sed non magis id mirerur, quam
hac parte grammaticis non cedere, qui pietatem, caritatem, animi mansuetudi-
nem & reliqua viri boni officia in vulgus profertur. Nisi statim hic pedibus eas
in suam cuiusque sententiam, stultitiam vel malevolentiam notam non euadas. ICeo-
rum vtrique veterum semper præcipua laus fuit modestia. Illi quidem, quod sibi
videtur, ex animi sui sententia respondent: sed melior a docti audiam, & si mi-
nus ante sapierunt, respiciunt. Labeo nosse in Senatus lectione sententia suæ
libertatem aduersus ipsam Augustum magno animo defendebat, super dicto: Su-
ron quemque iudicium habere. Et sic oportebat. Papinianum nostrum mente
solida non deiecit vultus & gladius instantis tyranni: nec tamen minus eum, ali-
ter quondam opinatum, in contrarium vocasse legimus veriorum Sabini senten-
tiam. Et sic quoque oportebat. y) de clar. Legum interpr. l. 38 z) Rer.
Aquitanic. IV, n. a) l. 12. ff. de custod. & exhib. reor. l. 14. ff. ad SC. Turpill.
l. 9. §. 4. ff. de poen. l. 7. §. 1. ff. de accus. & vsur.

enim ex *l. 5. ff. de manumiss. vind.* non magis consequitur, quam eum Aegypto praefectum fuisse, quia, se ibi aliquando vixisse, fatetur. b) Sed tantam doctrinae ubertatem, totque fortuna obsequia, mors demum, ut sit, euertit, prouectiore quidem iam etate, nec tamen sub Commodo, uti perperam sibi persuasit Bern. Rutilius, c) filium nostri, SALVVIVM IVLIANVM, praefectum praetorio, a truculento isto principe occisum, cum patre confundens. Reliquerat & nepotem, eiusdem nominis, quem, quum iam Taruntii Paterni, praefecti praetorio, filiam opulentissimam sponsam haberet, eadem proculdubio fata subire coegit illorum temporum atrocitas. Nam & hunc oppressisse videtur Commodus Imp. partim quod pudicitiae esset seruantissimus, partim quod in affectati imperii suspitionem ob Taruntii adfinitatem venisset. Id quod pluribus persequitur Lampridius. d) Feliciore viroque auus, SALVIVS IVLIANVS, sua, uti videtur, morte, prouectiore iam etate, occubuit, sepultus milliario V. via Laucana, e) si Spartianum recte intelligunt interpretes. Superest, ut de eius operibus, quibus ille sibi monumentum aere perennius exegit, quaedam subiiciamus. Inter ea in indice Florentino primum locum occupant DIGESTORVM LIBRI NONAGINTA, circa quos permultos errores passim admitti obseruamus. Matthaeus Blastares, in Historia iuris, ex codice Vossiano Leidensi edita a clarissimo Fabricio, f) illud Digestorum opus ipsi Hadriano tribuit, illudque constituisse existimat libris quinquaginta. Alii Digesta illa Iuliani cum ipso edicto perpetuo confundunt, quum nihil aliud fuerint, quam iuris commentarii, ad edicti perpetui: seriem, quin & ad verba Edicti compositi, ut frustra sint, qui cum Io. Bertrando opus IULIANI singulare AD EDICTVM comminiscuntur. g) Denique

b) *l. 35. ff. de solut.*

c) de Vit. Ict. Cap. LXVI. d) Lamprid. in Commodo Cap. III. & IV.

e) Viae Laucanae & Praenestinae porta Esquillina, aut alia vicina egrediebantur, illa a dextris iuxta formam aquae Claudiae, ad Claudiam, oppidum: haec Gabios, ac deinde Praeneste tendebat. Marlian. Topogr. antiquae Rom. IV, 16.

f) Vol. XII. Bibl. Graecae p. 361.

g) Nimirum quum *l. 1. ff. de his, qui nor. inf.* decerpta dicatur ex IULIANI libro I. ad Edictum, fuere qui pro Iuliano ibi scriberent Ulpianum, quum tamen hic libro I. de infamia non egerit. Vere ego lex illa est ex Iuliani Digestis, quibus simul edictum interpretatus erat. Vnde & in *l. 1. ff. unde legitimi* verba Edicti non ex Ulpiano, cuius ex commentariis alias plerumque verba edicti proferuntur, sed ex IULIANI libro XXVII. Digestorum depromi videmus.

que non minus falluntur. qui opus istud non nonaginta, sed multo pluribus libris constitisse existimant, quod aliquando liber LXXXIII. in iure nostro laudetur. h) In codice enim Florentino, omnium, qui exstant, vetustissimo non librum LXXXIII, sed LXXXIII. citari, quartum vero X. arecentiore manu superadditum esse, testatur V. C. Laur. Theod. Gronovius. Ceterum quamvis istud opus Aniani ætate in occidente pæne periisset: magno tamen iurisprudentiæ bono illud sæculo adhuc sexto delituit in bibliotheca Triboniani, magnamque usum præbuit Pandectarum conditoribus, qui ex solis his libris CCCLXXVI. fragmenta nobis seruarunt, ut omittamus CXXVI. alia, quæ, dissimulato librorum numero, a veteribus iurisconsultis citantur. Semper enim hoc opus habitum est incomparabilis iurisprudentiæ thesaurus, ac proinde certatim illud notis ac animadversionibus illustrarunt iurisconsulti veteres, vetuti VLPIVS MARCELLVS, Iuliano paullo iniquior, i) CERVIDIVS SCÆVOLA, k) IVLIVS PAVLLVS, l) IVNIVS MAVRICIANVS, m) quibus & AFRICANVM, quamvis parum accurate, addit Guil. Grotius. n) Scripsit deinde IVLIANVS AD MINICIVM LIBROS SEX. Minuciorum stemma amplissimum texit Thom. Reinesius, o) ostenditque, illustri illi genti cum Cassiis, Aciliis, Iuniis Rusticis non vnam necessitudinem intercesse. Is, ad quem IVLIANVS notavit, sub Vespasianis floruit, & sub Traiano adhuc rexit prouincias, ceu docuit Iac. Cuiacius, p) cui & hoc marmor suffragatur apud Gruterum: q)

HERCVLI
TIBVRT. VICT.
ET. CETERIS DIS-
PENATIBVS. TIBVRT.
L. MINICIVS.

C 3

NATA-

h) l. 32. ff. de legib.

i) Ex quibus sex loca exstant integra l. 14. ff. de in rem vers. l. 20. ff. de cond. & dem. l. 5. ff. de hered. inst. l. 80. ff. de legar. i. l. 75. ff. ad L. Falcid. l. 34. ff. eod.

k) Ex Scæuolæ notis deceptæ sunt l. 10. ff. de peric. & comm. rei vend. & l. 54. ff. de pact.

l) Notarum Paulli specimen habes in l. 11. ff. quod mer. caus. l. 4. ff. de resind. vend. l. 75. ff. de iudic. l. 3. ff. de collar. l. 15. ff. de mort. caus. don. l. 4. de manum. vindict.

m) Ita enim Florentinus codex in l. 7. §. 2. ff. de pact. & l. 25. §. 1. ff. de vsufr. quam alia editiones habeant MARTIANVS. Alterutrum horum iurisconsultorum ad Iulianum notasse certum est, quamvis apud me facile vincat lectio Florentina.

n) de Vit. I Cr. II, 6. o) Epist. XXIV, ad Rupert. p. 251. p) Obs. VII, 2.

q) Grut. Inscr. p. XLIX, 6. Conf. p. LIX, 8. vbi LIBYÆ PROCOS. vocatur.

NATALIS.
 COS. AVGV.
 LEG. AVG. PR. PR.
 PROVINCIAE.
 MOESIAE. INFERIOR.
 VOTIS SVS.

Quumque egregius hic iuriscultus commentarios scripisset, quorum hodie ne titulus quidem superest: eos sex libris r) interpretatus est IULIANVS, qui modo sub titulo librorum ad *Minicium*, s) modo *ex Minicio*, t) modo *apud Minicium*, u) in iure nostro laudantur. Eandem operam & VRSEIO FEROCIX) nauauit IULIANVS, ad quem Cassii Longini exemplo y) libros quatuor scripsit, ex quibus fragmenta XXXXII. in Pandectis supersunt. Denique in indice Florentino laudatur etiam IULIANI liber singularis DE AMBIGVITATIBVS, quo titulo, plane stoico, z) professus est interpretationem verborum ambiguorum, in contractibus vltimisque voluntatibus, quibuscum sapissime colluctandum est iuriscultis, idque satis adparet ex tribus elegantissimis, quae supersunt opusculi istius fragmentis. a) Plura IULIANI opera in indice Florentino haec recensentur, nec alia vel a veteribus laudata,

- vel
- r) Vnde in mendo procul dubio cubat l. II. ff. de act. emt. vbi Vlpianus librum X. ad *Minicium* citat.
 - s) Veluti l. 10. ff. pro emtorc. t) l. 61. ff. de rei vind. u) d. l. II. ff. de act. emt.
 - x) Floruisse hunc sub Tiberio Imp. coniecit Petr. Perennon. Animadu. Iur. II, 23. Sed quum Vrseius citatit Proculum, l. 27. §. 1. ff. ad L. Aquill. l. II. §. 2. ff. de aqua & aqu. pluui. & ipse contra citetur a Cassio: l. 1. §. 10. quar. rer. act. non dat. magis verosimile est, eam paullo recentiore esse, vt maxime sub Claudio & Nerone floruisse.
 - y) Notarium enim Cassii in Vrseium Feroceum vestigia existant in l. 10. §. 5. ff. quib. mod. vsufr. l. 16. §. 1. ff. ad SC. Velleian. l. 104. ff. de legat. 1.
 - z) Vel maxime in enodandis explicandisque ambiguitatibus desudabant Stoici. Sic inter Cleanthis opera fuit liber περὶ τῶν ἀσέβων, de ambiguitatibus Diog. Laert. VII, 178. Ita Spharus, Stoicus, περὶ ἀμφιβολιῶν de ambiguitatibus scripsit. Diog. Laert. VII, 178. & Chrysippus libros varios, numero septemdecim, eadem doctrina impleuit, Laert. VII, 193. Ceterum quae ἀπορα dicta sint veteribus, exponit Gell. Noct. Att. IX, 15 eorumque exemplum habes in l. 83. pr. ff. ad L. Falcid. ἀμφιβολίας vero definiunt, exemplisque illustrent. Diog. Laert. VII, 62. Sex. Empiric. Hypotyp. II, 23. & Quincilian. Inst. VII, 9. Non mirum itaque, IULIANVM etiam, stoicis praeceptis in primis imbutum, in iisdem enucleandis experiri ingenium voluisse.
 - a) Existant illa in l. 31. ff. de vulg. & pupill. sub st. l. 62. ff. de legat. 1. & l. 13. ff. de reb. dub. ex quibus Iuliani scopus, ipseque modus tractandi facile intelligitur.

vel in indice Florentino recensita sunt. Et tamen oculatior multo, Io. Bertrandus, duo alia sibi ex antiquitatis parietinis eruisse videtur, vitum AD EDICTVM, quod iam supra cum Digestis vnum idemque esse, probauimus, alterum DE DOTALI PRAEDIO, quia Iulianus alicubi *tractatum de dotali praedio proposuisse*, dicitur. b) Enimvero *tractatus* hic non liber est, sed tractatio materiae alicuius, vel disputatio, cuiuslibet libro inserta, c) adeoque & IULIANVS, quia in opere quodam, e. g. in Digestis, de fundo dotali fufius disputauerat, tractatum ea de re proposuisse, dicitur, quamuis singularem de fundo dotali librum nunquam scripserit, quippe quem silentio praeterituri non fuissent Modestinus, Iulius Paullus, & Caius, quorum hunc de *de dotaliis*; illum de *dotis repetitione*; istum de *differentia dotis* ex instituto scripserunt, & nusquam tamen illum IULIANI libellum citare, nouimus.

Et haec quidem sunt, quae seclusus a supellectile libraria de SALVIO IULIANO extemporaria pene opera ex aduersariis in chartam conieci, pleniora omnino futura, nisi chartae, & temporis faciendum esset compendium. Iam mihi vobiscum res est, COMMILITONES SVAVISSIMI, quorum commodo REX noster POTENTISSIMVS, Hercules Musagetæ, me in hanc Fridricianam longe clementissime ablegauit. Vestra nimirum res hoc ipso agitur. Vobis tantum hic & feritur, & metitur. Meum erit, vobis ad omnes iurisprudentiae partes & philosophiae disciplinas viam quam expeditissimam emanire, idque me facturum polliceor ea fide, eaque adfuitate ac perspicuitate, vt quotquot vestrum eundem discendi ardorem atque attentionem ad acroases meas attuleritis, fructum inde capturi sitis vberimum. Tanto maiore sane fiducia hoc vobis spondeo, quo magis per tot annos experiundo didici, Deum O. M. meam de studiofa iuuentute bene merendi voluntatem, gratia sua numquam defutuisse. Quin, si de me ipso quaedam dicere per modestiam liceret: plures omnino hodie in aulis curiisque numerare possem, viuos diligentiae dexteritatisque merites, qui quum me olim vel in Germania, vel in Belgio, audierint, mea qualicumque institutione se ad solidiorem doctrinam profecisse testentur. Nolite aliorum morari iudicia, qui, quum me ab adolescentia elegantiores litteras cum iurisprudentia con-

iunxisset

b) l. 5. C. de bon. qua lib. c) Sic ICti dicuntur SPECIEM TRACTARE, l. 23. §. 3. ff. de adq. rer. dom. vel TRACTATVM HABERE, l. 3. ff. de grad. & adfinit. Tertull. de resurr. carni. Cap. II. *Aequo adeo & haeretici ex conscientia infirmitatis numquam oratorie TRACTANT*, id est, disputationem semper fugiunt.

iunxiffè fciant, inde calumniandi arripiunt occasionem, quafi plane alienus fim a mafcula illa, cuius in foro vſus eſt, iurisprudentia. Alia omnia certe vos ipſi experiemini, COMMILITONES SVAVISSIMI. Nihil enim ex me fruſtraneum, nihil infructuoſum audietis, nihil, quod ignorafſe latius fit. Ego, qui diutius me docendo exercui, id mihi obſeruafſe videor, eos, qui, rerum pane omnium ignari, Lauterbachium duntaxat vel ſimile iuris compendium deuorarunt, incredibilem ſapientia pragmatica laudem adfectaſſe, tantoque facilius apud imperitam multitudinem in iſtam opinionem veniſſe, quanto magis atque apertius præ ſe tulerint illam Bartoliſtarum barbariem. Quafi vero tam horribile fit praxeos, quam vocant ſecretum, vt eo initiari non poſſint, niſi qui ſeab omni cultiore doctrina proſius ſeiungant, abſinthioque gloſſatorum per omnem vitam paſcantur: & quafi elegantiores litteræ, quas reliquis ſcientiis omnibus inſigni decori atque adiumento eſſe, omnes fatentur, ſolius iurisconſulti ita peruertant ingenium, vt alia quidem omnia potius, quam practica iſta myſteria, capere poſſit? Sed quid opus eſt verbis. Conditionem vobis, COMMILITONES, feram æquiſſimam: eandem nimirum, quam vrbane apud Euripidem Sileno ferebat Vlyſſes quum ei vinum venum offerret:

Vin' tu prius guſtare, quid vini feram?

Cui Silenus:

Ita conuenit: nam guſtus emtorem vocat.

Vos quoque, COMMILITONES, ſuccedite, experimini, quid vobis feram, measque acroaſes veluti guſtu percipite, certoque vobis perſuadete, nunquam fore, vt vos nauatæ mihi operæ poeniteat. Equidem, vt anni tempus eſt, integram vel iurisprudentia vel philoſophia diſciplinam me vobis hac æſtate explicaturum, promittere non poſſum. Dabo tamen operam, vt partem huius ſemeftris, quæ ſuper eſt, non ſine vtilitate veſtra transmittam, ac proinde, ſimul ac auditorium domeſticum, quod veſtris commodis iam adparatur, exædificatum fuerit, has prælectiones meas trimeſtres ſingulari ſchedula vobis publice indicabo. Vos valete, O MEI, & non modo ſtudium meum veſtra diligentia benevolentiaque magis magisque accendite, verum etiam Deum O. M. vt nouum, quod ſubeundum fuit, munus mihi vobisque felix, fauſtum, fortunatum eſſe iubeat, mecum caſta piſaque mente precamini. P. P. Halæ Magdeburgicæ ipſis idib. Iuniis anni eræ Chriſtianæ MDCCXXXIII.

65 717

AB: 65717

X 2290245

VD 17

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
centimetres

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

Q. D. B. V.
DE
SALVIO IVLIANO,
IVRISCONSULTORVM SVA AETATE CORYPHAEO,
PROGRAMMA INAVGVRALE,

QVO
MVNVS DOCENDI IVRISPRVDENTIAM
ET PHILOSOPHIAM,
IN ILLVSTRI FRIDRICIANA
SIBI ITERVM CLEMENTISSIME DEMANDATVM,
MORE MAIORVM
AVSPICATVR

IO. GOTTL. HEINECCIUS IC.
POTENT. PRVSSOR. REG. A CONSIL. SANCT.
ET IVR. AC PHILOS. PROF. P. ORD.

HALAE SALICAE
LITTERIS GRVNERTIANIS CID IO CC XXXIII